

KAUSTISEN MUSIIKKILUKION OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

27.5.2021

KAUSTISEN MUSIIKKILUKION OPISKELUHUOLLON TAVOITE

Opiskeluhuollon tehtävänä on edistää opiskelijoiden tasapainoista kasvua ja kehitystä sekä luoda edellytykset hyvälle oppimiselle. Siihen kuuluu kouluyhteisön turvallinen arki, huolenpito sekä varhainen tuki ja hoito. (LL 714/2018, 32§.)

Musiikkilukion toimintakulttuuri tukee ennakoivaa opiskeluhoitoa. Opiskeluhoito kattaa opiskelijan koko lukiopolun. Vastuut ja toimenpiteet lukiopolulla ovat selkeästi asetetut. Lukion opiskeluhoito on tarkoituksenmukaisesti verkostoitunut ja toimii yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa.

Opiskeluhoito on huolehtimista opiskelijan oppimisen edellytyksistä ja fyysisestä, psyykkisestä sekä sosiaalisesta hyvinvoinnista. Opiskeluhoito edistää lukion yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja viihtyisyyttä. Opiskeluhoillon tulee edistää myös oppimisvaikeuksien ja muiden ongelmien varhaista tunnistamista ja niihin puuttumista.

Opiskeluhoitoon sisältyvät opetuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoito ja siihen liittyvät palvelut, joita ovat oppilas- ja opiskeluhoitolaissa tarkoitettu kouluterveydenhuolto sekä lastensuojelulaissa tarkoitettu kasvatuksen tukeminen. Opiskeluhoito kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville ja opiskeluhoitopalveluista vastaaville viranomaisille.

Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Tämän lisäksi opiskelijalla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon. Monialainen yhteistyö on opiskeluhoitossa keskeistä. Opiskeluhoitotyötä ohjaavat kunnioittava suhtautuminen opiskelijaan ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa huomioiminen ja tukeminen. Musiikkilukion oppimisympäristö edistää koko henkilöstön hyvinvointia.

KAUSTISEN KUNNAN OPISKELUHUOLLON VISIO, MISSIO JA ARVOT

Visio: Opiskeluhoito turvaa lapsen ja nuoren koko opinpolun aikaisen hyvinvoinnin sekä terveen kasvun ja oppimisen edellytykset.

Missio: Ennaltaehkäisevä opiskeluhoito tukee yksilön hyvinvointia, kasvua ja oppimista osana yksilön, kotien ja koulun arkea.

Arvot: Opiskeluhoito on ennaltaehkäisevää, osallistavaa, yhteisöllistä ja yksilön hyvinvointia edistävää. Laadukkaat opiskeluhoitopalvelut ovat yhdenvertaisesti saatavilla.

KAUSTISEN KUNNAN OPISKELUHUOLLON RAKENNE

Opiskeluhuollon laajennettu ohjausryhmä (OLO)

Vastaa opiskeluhoillon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista Opiskeluhoillon laajennettuun ohjausryhmään kuuluvat sivistysjohtaja-rehtori, varhaiskasvatusjohtaja, keskuskoulujen rehtori, musiikkilukion rehtori, Seurakuntaopiston Kaustisen toimipisteen koulutusjohtaja, Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Kaustisen raviopiston toimipaikkapäällikkö, kunnan koulukuraattorit sekä oppilaitosten koulu- ja opiskeluterveydenhoitajat.

Opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa kunnan opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista opiskeluhoollon strategian linjausten mukaisesti. Se kokoontuu kaksi kertaa lukuvuodessa. Ryhmän kokoaa ja sitä johtaa sivistysjohtaja.

Oppilaitoskohtainen opiskeluhooltoryhmä (OHR)

Vastaa oppilaitoksen yhteisöllisestä opiskeluhoollosta. Laaja, moniammatillinen edustus. Musiikkilukion opiskeluhooltoryhmä kokoontuu kaksi kertaa lukukaudessa. Ryhmän jäseniä ovat rehtori, apulaisrehtori, kuraattori, erityisopetuksesta vastaava opettaja, opinto- ohjaaja, kouluterveydenhoitaja, koulunuorisotyöntekijä, ja opiskelijoiden ja huoltajien edustajat. Tarvittaessa ryhmään kutsutaan koululääkäri ja koulupoliisi. Ryhmää johtaa rehtori.

Musiikkilukion opiskeluhooltoryhmä vastaa lukion opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskeluhooltoryhmä toimii tämän opiskeluhoollon suunnitelman mukaisesti. Opiskeluhoollon suunnitelma on tehty yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuoltohenkilöstön, huoltajien ja opiskelijoiden edustajien kanssa. Opiskeluhoollon toteutetaan yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen opiskeluhoollon palveluista vastaavien viranomaisten kanssa.

Opiskeluhoollon palveluista tiedotetaan huoltajille Wilman kautta sekä huoltajatapaamisissa. Opiskelijoille opiskeluhoollon palveluista tiedotetaan koulun toimintakalenterissa, Wilman kautta, opinto-oppaassa, oppitunneilla, oppimisalustalla ja somessa.

Monialainen asiantuntijaryhmä (ATR)

Vastaa opiskelijan yksilöllisestä opiskeluhoollosta. Monialainen asiantuntijaryhmä (ATR) kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseksi yhteistyössä opiskelijan ja huoltajan kanssa. Asian käsittely yksittäisen opiskelijan tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen. (OHL 1287/2013, 19§.)

MUSIIKKILUKION OPISKELIJAMÄÄRÄ, KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPISKELUHOOLLON PALVELUT JA OPISKELUHOOLLON TOIMIJAT

- opiskelijamäärä 150–160
- päätoimisia aineenopettajia 16, peruskoulun kanssa yhteisiä 4
- erityisopettaja 4 vuosiviikkotuntia ja opinto-ohjaaja 8 vuosiviikkotuntia lv. 2021–2022
- kouluterveydenhoitaja tavoitettavissa päivittäin
- koulukuraattori lukiolla n. 1 1/2 päivää/viikko

Koululääkärin palveluita on kaikkien Kaustisen koulujen käytettävissä 1–2 päivänä kuukaudessa. Psykologipalveluita lukion opiskelijoille ja heidän perheilleen on saatavissa koulupsykologilta ja perhe- ja sosiaalikeskus Pajalasta Kaustisella.

Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoollon palveluista

- Musiikkilukiolla tutoreiden ja aineenopettajien opiskeluhoollon valmius (asiantuntemus, ennakoiva asenne ja opiskelijoista välittäminen) on hyvällä tasolla. Opiskeluhoollon on kehitetty osana ohjauksen kokonaisvaltaista kehittämistä.

- Musiikkilukiolla yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatavat on kirjattu ylös ja opiskelijoiden ja henkilökunnan saatavilla. Arjen huolenpito on välittävää.
- Musiikkilukio etsii yhteisönä ratkaisuja haasteisiin kehittämällä ja arvioimalla jatkuvasti omaa toimintakulttuuriaan. Myös helposti piiloon jääviä nuorten ongelmia pyritään jäljittämään.

Oppilas- ja opiskeluhoollolaki edellyttää, että opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä pyyntönsä jälkeisenä koulun työpäivänä, kiireellisissä tapauksissa samana tai seuraavana päivänä. Keskustelu psykologin tai kuraattorin kanssa on järjestettävä myös opiskelijan huoltajan tai muun henkilön pyynnöstä. Opiskelijalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin arvion perusteella ja opiskelijaa on tarvittaessa ohjattava saamaan myös muita palveluja. Myös muu asiantuntija voi ottaa yhteyttä kuraattoriin/psykologiin opiskelijan avun tarpeesta. Opiskelijan huoltajalle on annettava tarvittava tieto yhteydenotosta. Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus arkipäivisin virka-aikana saada yhteys opiskeluterveydenhuoltoon.

Palvelukartoitus:

- Kuraattori-, psykologi- ja terveydenhoitaja- ja lääkäripalveluja on saatavissa lain edellyttämä määrä.
- Kuraattoripalveluja on valtakunnallisesti katsottuna lukion käytössä tyydyttävä määrä, mutta tarpeet ovat kasvaneet ajan myötä. Itsenäinen asuminen ja oman arjen järjestäminen lisäävät kokonaiskuvassa opiskelijoiden tarvetta kuraattoripalveluihin ja aikuisten antamaan ohjaukseen. Ennaltaehkäisevään työhön tarvitaan oman henkilöstön lisäksi esimerkiksi nuorisotyöntekijän asiantuntemusta, joka oheiskasvattajana edistää arjen hallintaa ja vahvistaa elämässä selviämisen taitoja. Vastaava kuraattori konsultatiivisena apuna.
- Kouluterveydenhoitopalveluja on tarjolla hyvin. Terveydenhoitaja on tavoitettavissa arkipäivisin yläkoululla sijaitsevassa työtilassaan tai puhelimitse. Terveydenhoitaja käyttää tiedotuskanavana Wilmaa muun koulu yhteisön tavoin.
- Koululääkärin lakisääteiset terveystarkastukset toteutetaan sovitusti.
- Hammaslääkäripalvelujen siirtyminen kauemmaksi on heikentänyt niiden lähisaatavuutta. Hammaslääkäriin päästökseen on jokaisen järjestettävä itselleen kuljetus terveystakeskukseen.

Opiskeluhoollon toimijat

Ryhmänohjaaja/tutor

- vastaa oman ryhmänsä opiskelijoiden opiskeluhoollollisista asioista, ja sen vuoksi muiden toimijoiden on aina kerrottava tietonsa ko. ryhmän opiskelijoiden tilanteesta ryhmänohjaajalle
- pitää lukukausittain HOPS-keskustelut (LL 714/2018, 26§).
- tiedottaa ryhmänsä opiskelijoille musiikkilukion järjestyssäännöistä
- ottaa opiskelijaa koskevan huolensa puheeksi aina ensin opiskelijan ja tarvittaessa opiskelijan huoltajan kanssa
- järjestää tarvittaessa yhteispalaverin/neuvottelun opiskelijan ja huoltajien kanssa
- reagoi opiskelijan koulumotivaation laskuun, pitempiaikaiseen alakuloisuuteen, vuorovaikutusongelmiin, työrauhaongelmiin, runsaisiin myöhästymisiin, luvattomiin ja/tai runsaisiin poissaoloihin, hylätyn arvosanan uhkaan ja alisuoriutumiseen
- saa apua muilta opiskeluhoollon toimijoilta (rehtori, apulaisrehtori, oppilaanohjaaja, erityisopetuksesta vastaava opettaja, koulukuraattori, terveydenhoitaja)

- oppivelvollisuuden laajetessa tutorin on seurattava oppivelvollisen opintojen edistymistä ja ilmoitettava oppivelvollisen huoltajalle, jos oppivelvollinen ei suorita opintojaan opiskelusuunnitelman mukaisesti. Ilmoitus huoltajalle tulee tehdä ilman aiheetonta viivytystä, jos opiskelijalle ei kerry opintosuorituksia suunnitelman mukaisesti (LL 714/2018, 31§). Tutorin tulee varmistua, että huoltaja tosiasiallisesti saa tiedon, esimerkiksi käyttämällä tarvittaessa useita erilaisia yhteydenottokeinoja. (OVL 1214/2020, 6§.) Jos oppivelvollinen on aikeissa keskeyttää opintonsa tutor selvittää yhdessä rehtorin, oppilaanohjaajan, kuraattorin ja oppivelvollisen huoltajan kanssa mahdollisuuden suorittaa opintoja muussa oppimisympäristössä tai hakeutua muuhun koulutukseen. (OVL 1214/2020, 12§.)

Opinto-ohjaaja

- vastaa opiskelijoiden opintojen kokonaisvaltaisesta suunnittelusta ja seurannasta sekä muodostaa selkeän kokonaiskuvan opiskelijan opintojen edistymisestä (lokakuun ja helmikuun tarkistuspisteet valmistuville opiskelijoille)
- ohjaa opiskelijaa ainevalinnoissa ja opinto-ohjelman laadinnassa
- seuraa opiskelijoiden hyvinvointia yleisesti, ja ohjaa opiskelijaa oppimaan
- toimii yhdistelmäopiskelijoiden tutorina
- toimii aktiivisesti yhteyshenkilönä tutorin, rehtorin, aineenopettajien ja kuraattorin suuntaan > tiedon siirtyminen opolta eteenpäin on tärkeää. Tiedon blokkiutuminen ei ole opiskelijan etujen mukaista.
- toimii yhdyshenkilönä tarkoituksenmukaisiin työntekijäryhmiin (Keski-Pohjanmaat opot ym.)
- ohjaa opiskelijatutoreita
- ohjaa jatkokoulutukseen, ja vastaa tarvittaessa jatkokoulutusohjauksesta ja urasuunnittelusta vuoden opiskelijan valmistumisen jälkeen, mikäli opiskelija ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa (LL 714/2018, 25§).
- huomioi laajennettuun oppivelvollisuuteen liittyvät lait (OVL 1214/2020) ja niiden mukanaan tuomat muutokset

Erityisopettaja/erityisopetuksesta vastaava opettaja

- opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti (LL 714/2018, 28§).
- tukee lukivaikeuksissa, suorittaa lukitestit, kirjoittaa lukiläusunnot, kirjaa oppimisen tuen suunnitelmat, päättää jatkotesteistä
- konsultoi aineenopettajia. Opettajat vastaavat jatkossa tuen suunnittelusta ja tarvitsevat tähän erityisopettajan ohjausta.
- ohjaa opiskelijan yhdessä tutorin ja/tai kuraattorin kanssa psykologille, kun opiskelijalla ilmenee tarve esimerkiksi pedagogiseen selvitykseen
- tukee opiskeluvaikeuksia. Erityisopettaja auttaa opiskelijaa oppimis- ja muissa vaikeuksissa (sopeutuminen, keskittyminen, alisuoriutuminen, motivaation menettäminen)
- laatii hakemuksia ja asiakirjoja. Erityisopettaja laatii yhdessä rehtorin ja opiskelijan kanssa opiskelijan erityistarpeisiin liittyvän anomuksen Ylioppilastutkintolautakunnalle (erityisjärjestelyt ylioppilaskirjoituksissa)
- ohjaa opiskelijaa hyödyntämään mahdollisia erityisjärjestelyjä myös lukio-opintojen aikana, esimerkiksi pidennetty koeaika
- vastaa mahdollisista tukitiimeistä, joita tarvitaan erityisopetukseen liittyen
- vastaa erityisasioihin liittyvästä viestinnästä

Kouluterveydenhoitaja

- nuorten kasvun ja kehityksen asiantuntija
- kohtaa uudet opiskelijat lukio-opintojen alussa ja muilla terveyden- ja sairaanhoidon käynneillä
- muodostaa kokonaisnäkömyksen opiskeluryhmien ja -yhteisön hyvinvoinnista ja ajankohtaisista yhteisön hyvinvointia uhkaavista ilmiöistä
- pitää tarvittaessa yhteyttä huoltajiin ja muihin yhteistyötahoihin (esimerkiksi keskussairaala)
- on mukana huoltajapalavereissa, kun on huoli opiskelijan terveydestä tai opiskelija on paljon sairaana poissa koulusta

Koulukuraattori

- sosiaalialan ja sosiaalisen vuorovaikutuksen osaaja
- toimii opiskelijan auttajana, kun hänellä on ongelmia kaverisuhteissa, kouluasioissa, kotona, vapaa-aikana, asumisolosuhteissa, yksinäisyydessä, kriisi- ja suruasioissa, päihdeasioissa tai jos hän on joutunut rikoksen uhriksi
- toimii yhteyshenkilönä koulupsykologiin, perhe- ja sosiaalikeskus Pajalaan (muun muassa lastensuojelu ja perheneuvolan palvelut), sekä keskussairaalaan ja psykiatriin poliklinikoihin
- edistää yhteisön hyvinvointia vahvistamalla opiskelijoiden sosiaalisia ja elämänhallinnan taitoja, yhteisöön kiinnittymisen edellytyksiä sekä kotien kanssa tehtävää yhteistyötä
- osallistuu opiskelijaa koskeviin palavereihin henkilökohtaisissa tapaamisissa, pienemmissä ryhmäkeskusteluissa tai suuremmissa moniammatillisissa työryhmissä (ATR)
- tavoitettavissa lukiolla noin kahtena päivänä viikossa
- tavoitettavissa puhelimitse, Wilman ja sähköpostin kautta

Koulunuorisotyöntekijä(t)

- nuorten psyykkisen kasvun tukija ja edistäjä
- ongelmanratkaisija, kuuntelija, kanssakulkija-aikuinen
- läksyparkin vetäjä

Rehtori

- johtaa yhteisöllistä opiskeluhuoltoa
- johtaa pedagogista minitutoritiimiä
- toimii kurinpitoasioissa (puhuttelu, varoitus, erottaminen)
- valmistelee yhdessä tutorin, kuraattorin, oppilaanohjaajan ja erityisopettajan kanssa erityisjärjestelyjä tarvitsevien opiskelijoiden opinto-ohjelmat
- valmistelee yhteistyössä erityisopetuksesta vastaavan opettajan ja opiskelijan kanssa erityisjärjestelyanomukset Ylioppilastutkintolautakunnalle
- turvallisuusvastaava I

Apulaisrehtori

- osallistuu opiskeluhuollon toimintaan
- osallistuu minitutoritiimien kokouksiin
- opiskelijoiden päivittäistuki musiikkilukiolla > opiskelija ja opettaja voivat tulla kertomaan huolistaan. Apulaisrehtori toimii myös tarpeiden kertojana eteenpäin rehtorille.

- tarvittaessa mukana koulun ja kodin välisissä keskusteluissa
- ylioppilaskirjoitusten tuki
- pedagoginen suunnittelu > lukuvuosisuunnittelussa avustaminen
- osallistuu kaksi kertaa lukuvuodessa laajennettuun sivistystoimen johtoryhmään
- turvallisuusvastaava II

Huoltaja(t)

Huoltajan on oltava tietoinen huollettavansa koulunkäynnistä. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. (LL 714/2018, 31§.) Oppivelvollisuuden laajetessa huoltajaa koskee valvontavastuu. Oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuuden (OVL 1214/2020, 9§). Oppivelvollisuus päättyy, kun oppivelvollinen täyttää 18 vuotta tai kun oppivelvollinen on tätä ennen hyväksytysti suorittanut ylioppilastutkinnosta annetussa laissa tarkoitetun ylioppilastutkinnon tai lukiolaissa (714/2018) tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän (OVL 1214/2020, 2§, 4§). Opintojen on edistytävä henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaan. Jos opinnoissa edistyminen on puutteellista, koulutuksen järjestäjän on ilmoitettava siitä huoltajalle. Oppivelvollisen valvonnan laiminlyönnistä huoltajan osalta on säädetty laissa erikseen (OVL 1214/2020, 22§). Huoltajat:

- pitävät säännöllistä yhteyttä ryhmänohjaajaan, ja seuraavat Wilmaa ja tiedotteita
- ilmoittavat opiskelijan poissaolosta musiikkilukion "vastuullinen opiskelu" -ohjeistuksen mukaisesti
- osallistuvat tarvittaessa opiskelijan opintosuunnitelman laatimiseen
- kokevat, että heitä tarvitaan ja he ovat tervetulleita oppilaitokseen. Huoltajat osallistuvat vanhempainiltoihin, avointen ovien päiviin tai -iltoihin tai pop up -opiskelupäiviin (yhteisöllinen opiskeluhuolto, OHL 1287/2013).
- osallistuvat oman nuorensa/huollettavansa osalta yksilökohtaiseen opiskeluhuoltotyöhön (LL 714/2018, 31§). Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajaansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä kieltää antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja. (OHL 1287/2013, 18§.)

YHTEISÖLLINEN JA YKSILÖLLINEN OPISKELUHUOLTO

Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatavat: oppilaitoskohtainen opiskelijahuoltoryhmä (OHR)

Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja huoltajien kanssa. Koulu yhteisön turvallinen arki muodostuu opiskelijoiden hyvinvointia tukevista rakenteista ja toimintakulttuurista. Niitä kuvaavat musiikkilukion toimintaan liittyvät ohjeet ja aineistot, jotka tiedotetaan opiskelijoille, henkilöstön edustajille ja huoltajille lukuvuoden alussa, musiikkilukion turvallisuussuunnitelma sisältäen ylioppilaskirjoitusten pelastussuunnitelman ja kriisiviestintäsuunnitelman, tapaturmien ehkäisy- ja ensiapuohjeet, koulukiusaamisen ja häirinnän estostrategiat, musiikkilukion järjestyssäännöt, kouluruokailun järjestäminen ruokalistoineen ja erityisruokavaliointineen sekä musiikkilukion opetussuunnitelma.

Oppilaitoskohtainen opiskelijahuoltoryhmä:

- koordinoi ja kehittää keskusteluillaan ja huomioillaan lukion opiskeluhoitoa
- arvioi vuosittain opiskeluhoitoon toimivuutta
- tukee arjen huolenpidon toteuttamista
- kokoontuu kaksi kertaa lukukaudessa, kokouskäytännöt sovitaan monialaista työtä tukeviksi
- päättää kokousajat lukuvuoden alussa koko kaudelle
- dokumentoi ryhmässä käsitellyt asiat ennalta sovitulla tavalla
- jalkautuu tarvittaessa keskustelemaan opiskelijoiden kanssa
- nimeää opiskeluhoito-ryhmän jäsenille tarvittaessa omat ”kummiryhmät”
- voi ideoida ja järjestää musiikkilukion arkeen sopivia tapahtumia ja teemapäiviä, joissa opiskeluhoito ja sen toimijat tulevat tutuiksi.
- jokaisella musiikkilukion opiskelijalla, huoltajalla, henkilöstöön kuuluvalla ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijällä on mahdollisuus tuoda haluamia asioita ryhmän käsittelyyn

Arjen huolenpito kuuluu musiikkilukion henkilökunnan jokapäiväiseen toimintaan edellä lueteltujen ohjeiden mukaisesti. Opiskeluhoitotyö on opettajan perustyötä. Toiminnassa korostuu vuorovaikutuksen laatu, joka merkitsee opiskelijan aitoa kohtaamista ja kuulemistä. Hyvinvointia vahvistava myönteinen ja kannustava palaute, opettajan tarjoamat tukitoimet ja opiskelijan ohjaaminen hänelle sopivien tukitoimien piiriin. Tärkeää on huolen puheeksi ottaminen, koska usein pelkkä keskustelu riittää opiskelijan tilanteen korjaamiseen. Yhteistyössä huoltajien kanssa selvitetään opiskelijan tilannetta ja sovitaan tarvittavista tukitoimista. Opettaja onkin avaintoimija opiskelijan tai ryhmän tuen tarpeen varhaisessa tunnistamisessa ja tuen tarjoamisessa.

Huoltajien osallisuus opiskeluhoito-ryhmässä on yhteisön hyvinvoinnin vahvistamista. He seuraavat nuorensa opiskelua kodin näkökulmasta ja myös havaitsevat nuorten elinympäristössä asioita, joita koulussa ei välttämättä huomata. Musiikkilukiassa huoltajien osallisuus ryhmässä on yleensä edustuksellista, mutta voi tarvittaessa liittyä oman lapsen ryhmän yleiseen käsittelyyn.

Oppivelvollisuuden laajetessa on opintojen edistymisen seurantaan liittyen selvitettävä oppivelvollisen saamien koulutuksen järjestäjän tukitoimien riittävyys, varsinkin jos oppivelvollinen on aikeissa keskeyttää opintonsa tai hänen opintojensa edistyminen on puutteellista. Tarvittaessa oppivelvollinen on ohjattava hakeutumaan tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin (sosiaali- ja terveyspalvelut, nuorisotoimen palvelut, kuntoutuspalvelut) ja/tai koulutuksen järjestäjän on yhdessä oppivelvollisen huoltajan kanssa selvitettävä mahdollisuudet suorittaa opintoja muissa oppimisympäristöissä tai hakeutua muuhun koulutukseen (esimerkiksi työpajatoiminta oppimisympäristönä). (OVL 1214/2020, 12§.)

Yksilöllisen opiskeluhoitoon toimintatavat – moniammatillinen asiantuntijaryhmä (ATR)

Yksittäisen opiskelijan tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoitoon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa tai moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä (OHL 1287/2013, 14§).

Yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon kuuluvat opiskelijalle annettavat kouluterveydenhuollon palvelut, kuraattori- ja psykologipalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa tai opiskelijaryhmää koskevan monialaisen opiskeluhoitoon palvelut. Myös kouluterveydenhuollon laajat terveystarkastukset ja muut määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista opiskeluhoitoa.

Tavoitteena yksilökohtaisessa opiskeluhouollossa on seurata ja edistää opiskelijan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Opiskelijoille halutaan turvata varhainen tuki ja ongelmien ehkäisy. Sekä oppilaitoksen arjessa että opiskeluhouolon tuen rakentamisessa otetaan huomioon opiskelijan yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet

Moniammatillinen asiantuntijaryhmä:

- perustetaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän tueksi > suostumuslomakkeet
- ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhouolon edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu tai jolle opiskelija tai huoltaja on tuonut asian tietoon. Ryhmän kokoonpano vaihtelee
- asiantuntijat nimetään vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella
- asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön
- ryhmässä käsitellään yksittäistä opiskelijaa/yksittäisiä opiskelijoita koskevia asioita
- asian käsittelystä laaditaan opiskeluhouoltokertomus oppilas- ja opiskelulain edellyttämällä tavalla > kirjaaminen
- kaikki yhteistyö tähtää opiskelijan edun mukaiseen toimintaan. Kaikilta osin toiminnassa pidetään huoli siitä, että opiskelijalle ja huoltajille ilmaistaan kyllin selkeästi yksilökohtaisen opiskelijahuoltotyön tavoite ja sitä seuraavat toimet. (OHL 1287/2013.)

NIVELVAIHEYHTEISTYÖ JA TIETOJEN SAANTI

Nuoren siirtyessä seuraavalle kouluasteelle tai toiseen kouluun, on erittäin tärkeää, että tarpeellinen tieto henkilökohtaisista tuen tarpeista ja opetusjärjestelyistä siirtyy oppijan mukana. Huolehditaan siitä, että aloitettu ja hyväksi havaittu tukitoimi säilyy niin pitkään kuin on tarvetta.

Oppivelvollisen on perusopetuslaissa tarkoitetun perusopetuksen oppimäärän suoritettuaan suoritettava lukiolaissa (714/2018) tarkoitettua lukiokoulutuksen oppimäärää taikka ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua ammatillista perustutkintoa tai ammattitutkintoa. Oppivelvollinen voi suorittaa myös ylioppilastutkinnosta annetussa laissa tarkoitettua ylioppilastutkintoa. (OVL 1214/2020, 4§.)

Oppivelvollisen on hakeuduttava 4§:ssä tarkoitettuun koulutukseen ennen perusopetuksen viimeisen vuosiluokan päättymistä (OVL 1214/2020, 10§). Perusopetuksen järjestäjän tehtävänä on ohjata ja valvoa, että sen oppilaana oleva oppivelvollinen täyttää säädetyn hakeutumisvelvollisuutensa (OVL 1214/2020, 11§). Jos oppivelvollinen ei aloita 4§:ssä tarkoitettua koulutuksessa, hakeutumisvelvollisuuden ohjaus- ja valvontavastuussa olevan tahon on ilmoitettava oppivelvollisen yksilöinti- ja yhteystiedot oppivelvollisen asuinkunnalle sekä ilmoitettava oppivelvollisen huoltajalle ja muulle lailliselle edustajalle, ettei oppivelvollinen suorita oppivelvollisuuttaan (OVL 1214/2020, 11§).

Oppivelvollisen ohjaus- ja valvontavastuussa olevalla koulutuksen järjestäjällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada oppivelvollisuuslaissa säädettyjen tehtäviensä toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppivelvollisen hakeutumisesta, opiskelupaikan saamisesta ja opiskelupaikan vastaanottamisesta sekä opintojen aloittamisesta ja keskeyttämisestä sekä oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä toiselta koulutuksen järjestäjältä tai kunnalta.

Koulutuksen järjestäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tässä laissa tarkoitettuun maksuttomaan koulutukseen liittyvien tehtäviensä toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskelijan

oppivelvollisuudesta ja aiemmista opinnoista sekä niiden keskeyttämisestä toiselta koulutuksen järjestäjältä tai ohjaus- ja valvontavastuussa olevalta kunnalta.

Oppivelvollisen siirtyessä toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen aikaisemman koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot on annettava myös uuden koulutuksen järjestäjän pyynnöstä. (OVL 1214/2020, 23§.)

OPISKELUHUOLLON VUOSISUUNNITELMA

Edellisen lukuvuoden kevät ja sitä seuraava kesäaika ja uuden lukuvuoden alku

Keväällä rehtori, apulaisrehtori, opinto-ohjaaja ja musiikkitorit haastattelevat musiikkilukioon pyrkivät. Haastattelun painopiste on lukioon hakeutumisessa ja opiskelumotivaation kartoittamisessa. Musiikin opiskelussa musiikin harrastuneisuudessa. Haastattelijan tukena ovat teemakysymykset ja opiskelijan ainevalintakortti (yleisopintojen ja musiikin opintojen ainevalintakortit). Haastatteluun voivat osallistua myös vanhemmat/hooltajat. Opiskelijat ovat ennakkoon täyttäneet musiikkilukion kotisivuilla hakijan ennakkotietolomakkeen.

Opettajakunta, opiskelijakunnan hallitus ja opiskeluhoitoryhmä arvioivat päättyvän lukuvuoden osalta opiskeluhoollon toimivuutta. Opiskeluhoollon suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa.

Lukuvuosi päättyy koko koulun yhteiseen koulukokoukseen, jonka herättämiä ajatuksia hyödynnetään uuden lukuvuoden suunnittelussa.

Musiikkilukion henkilöstö käy läpi periaatteet uusien opiskelijoiden vastaanotosta lukuvuoden alussa (ensimmäinen kouluviikko). Tavoitteena on sujuva lukuvuoden käynnistys koko koulun kannalta.

Rehtori pyytää osana opiskelupaikan vastaanottamista uusilta opiskelijoilta ja heidän huoltajiltaan ennakkotietoja opiskelijasta ja lukio-opintojen käynnistymisestä ns. kesäkirjeellä. Vanhempainyhdistys Musiikkilukion Tuki ry:n toiminnasta tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille kesäkirjeessä. Kuraattori tutustuu saapuneisiin kesäkirjeisiin uuden lukuvuoden alkaessa. Kuraattori ja rehtorit pyytävät lukuvuoden alussa uusilta opiskelijoilta puuttuvat opiskeluhoollolliset tiedot.

Kiinteistöhoitaja ja rehtori tiedottavat vartiointiliikkeelle koulutyön alkamisesta ja tehostetusta valvonnasta koulu- ja asuntolaympäristössä. Vartiointiliikkeen kanssa pidetään tarvittaessa yhteistyöpalaveri uutta lukuvuotta varten.

Kuraattori ja rehtori täsmentävät lukuvuotta varten opiskeluhoollon koskevan kokonaissuunnitelman. Wilman toimintakalenteri uudelle lukuvuodelle valmistuu tarkentuen viikoittain.

Jakso 1

Opettajien veso-päivänä käydään läpi opiskeluhoollon prosessit jakson 1 osalta, päätetään koulun käyntiin liittyvistä yhteisistä toimintatavoista ja periaatteista, jotka tiedotetaan tutorryhmissä opiskelijoille. Näitä ovat muun muassa:

- koulun järjestyssäännöt Wilmassa
- vastuullisen koulunkäynnin periaatteet (LL 714/2018, 30§)
- kodin ja koulun välinen yhteistyö

- Wilman aktiivinen käyttö (opiskelija, huoltaja, henkilökunta)
- minitutoriitit
- huolen puheeksi ottaminen, toisten huomioiminen niin koulussa kuin vapaa-ajallakin
- turvasuunnitelma
- arjessa selviäminen

Uusilta opiskelijoilta saadut kesäkirjeet annetaan tiedoksi oppilaanohjaajalle, tutoreille, kouluterveydenhoitajalle ja tarvittavilta osin keittiöhenkilökunnalle (erityisruokavaliot). Opettajakunnalle tiedotetaan kesäkirjeiden keskeisimmät asiat veso-päivinä, esimerkiksi opetuksen erityisjärjestelyt, erityisopetusasiat ja mahdolliset uusien opiskelijoiden lausunnot edellisestä koulusta.

Minitutoriimissä sovitaan 5. jakson arviointien pohjalta ennakoivat ohjaustoimet (opinnoissa edistyminen) 2. ja 3. vuosikurssien opiskelijoille. Tuen tarpeiden kartoittaminen.

Tutorit, 1. jakson opettajat, rehtori, apulaisrehtori, oppilaanohjaaja ja kuraattori panostavat opiskelun käynnistymisen tukemiseen ja oppimisen ohjaamiseen. Uusia opiskelijoita voi olla myös muilla kuin ensimmäisellä vuosikurssilla, jolloin heidän ohjauksensa kuuluu tutorille, oppilaanohjaajalle ja tietyin osin kuraattorille. Tutorit toimivat lähiohjaajina ja tukihenkilöinä erityisesti sellaisille opiskelijoille, joiden opiskelujen käynnistyminen tarvitsee tukea. Yksilökeskusteluille on syytä varata aikaa heti opintojen käynnistyessä.

Henkilöstön tuella edistetään opiskelijan Itsenäistymistä ja itseohjautuvuutta. Tavoitteena on autonomisen oppimisen tukeminen ("opettaja sparraajana" tai "pedagogisena henkarina").

Opiskelijatutoreille määritellään lukuvuoden alussa tehtäväalueet (uusien opiskelijoiden ohjaus, musiikkilukion markkinointityö yms.) ja valitaan uudet opiskelijatutorit. Jatkavien opiskelijatutoreiden kokemuksen hyödyntäminen on tärkeää. Mielekästä olisi, jos opiskelija kykenisi toimimaan opiskelijatutorina koko lukiopolkunsa ajan. Opiskelijat arvostavat opiskelijatutorien toimintaa. Oppilaanohjaaja ohjaa opiskelijatutoreita lukuvuoden tehtävissä.

Kuraattori käy yksilökeskustelut lukuvuoden alussa myös niiden opiskelijoiden kanssa, jotka ovat olleet hänen asiakkainaan edellisenä keväänä.

Erityisopettajan johdolla uusille opiskelijoille tehdään NMI-testit ensimmäisten viikkojen aikana, mikäli kyseistä testiä ei ole tehty aikaisemmin. Erityisopettaja arvioi opiskelijoiden ohjaustarpeen uuden lukuvuoden alussa ja pitää yksilökeskustelut. Erityisopettaja tiedottaa erityisopetustilanteesta opettajille ja henkilökunnalle säännöllisin väliajoin, yleensä opettajainkokouksessa.

Musiikkitutorit tekevät musiikkilinjan opiskelijoille musiikkiopintojen suunnitelman.

Rehtori ilmoittaa opiskeluhuoltoryhmän kokoontumisajat lukuvuoden ajalle.

Opiskeluhuollon palveluista tiedotetaan Wilmassa, tutortunneilla ja huoltajille syksyn vanhempainilloissa.

Jokainen opiskelija ja henkilökuntaan kuuluva tutustuu koulun turva- ja kriisisuunnitelmaan. Nimetään henkilöstön keskuudesta turvallisuusvastaavat (rehtori turvallisuusvastaava). Henkilöstö tutustuu lisäksi ylioppilaskirjoitusten pelastussuunnitelmaan. Poistumisharjoitukset pidetään syyslukukauden aikana koko koululle yhteistyössä palo- ja pelastustoimen kanssa.

Jakso 2

Minitutortimeissa arvioidaan opiskelun edistymistä. Tutorit esittelevät ryhmänsä opiskelijoiden opintojen edistymisen, jotta tuen tarpeita voidaan arvioida ("ollaankin herkästi kuulolla"). Ensimmäisen jakson arvioinnin jälkeen arvioidaan opiskelijoiden opiskelujen etenemistä ja päätetään tarvittavasta tuesta ja ohjauksesta. Pedagoginen suunnittelu.

Tutorit aloittavat HOPS-keskustelut ja tuovat keskusteluiden tulokset minitutortimien käsiteltäviksi. Tutorit voivat laatia omia teemakysymyksiään oman ryhmänsä tarpeiden mukaan. Tavoitteena on yksilölliset opinpolut, joissa opiskelija tarpeineen tulee huomatuksi.

Tutorien ja oppilaanohjaajan ohella aineenopettajat panostavat oppimaan oppimisen tukemiseen opiskelupolun edetessä. Vastuun antaminen ja saaminen motivoivat opiskelijaa. Tukiovetusta tarjotaan harkinnan ja tarpeen mukaan, jotta kaikki pysyvät mukana.

Opiskelijahyvinvointikoordinaattoreista ja opettajajäsenestä koostuva hyvinvointitiimi tukee toiminnallaan opinnoissa jaksamista ja hyvää yhteishenkeä. Hyvinvointitiimi huolehtii jokaviikkoisesta arjen liikuntaohjelmasta.

Erityisopettaja varmistaa 2.–4. vuosikurssien opiskelijoiden tilanteet henkilökohtaisen ohjauksen avulla. Erityisopettaja ilmoittaa rehtorille Ylioppilastutkintolautakunnalle tarvittavista erityisjärjestelyanomuksista 2. jakson aikana ja ennen syksyn ylioppilaskirjoituksiin ilmoittautumista.

Tutorit laativat syystiedotteen Wilmaan, jolloin kaikki alle 18-vuotiaiden huoltajat saavat sen tiedokseen. Huoltajia kannustetaan ottamaan tarvittaessa yhteyttä kouluun. Koko koulun yhteinen vanhempainilta järjestetään lokakuun lopulla, yleensä Taiteiden yö -tapahtuman yhteydessä. Taiteiden yö -tapahtuma on koko koulun yhteisöllinen ponnistus.

Jakso 3

Ylioppilastutkintotulokset saapuvat koululle ja opiskelijat ilmoittautuvat kevään ylioppilastutkintoon. Vuoden 2022 keväästä alkaen ylioppilaskirjoitusuudistus (uusi tutkintorakenne).

Rehtori varmistaa erityisopettajan kanssa erityisjärjestelyjä edellyttävät ilmoittautumiset Ylioppilastutkintolautakunnalle.

Erityisopettaja käy yksilökeskustelut EO-opiskelijoiden kanssa. Päätetään mahdollisista yksilöttestauksista.

Tutorit käyvät joulukuun mennessä HOPS-keskustelut ja varmistavat opiskelijoiden hyvinvointiin sekä yksilölliseen osaamiseen ja itseohjautuvuuden edistymiseen liittyviä asioita yksilökeskusteluissa. Taideyliopistojen haku alkaa 3. jakson aikana tammikuussa.

Esivalintatarjotin avautuu tammikuun aikana.

Musiikkitutorit koordinoivat musiikin opintoja (MU1 hajautettuna läpi lukuvuoden).

Minitutortimeissa arvioidaan opiskelijoiden etenemistä opinoissa ja tuen tarpeita seurataan. Pedagogisten ratkaisuiden löytäminen.

Tutorryhmissä arvioidaan opiskelijoiden jaksamista ja kannustetaan säännöllisen opiskelun ja sen aikataulutuksen merkitykseen.

Jakso 4

Tutorryhmissä jatketaan töiden aikatauluttamista, jotta suunnitelmat voisivat toteutua mahdollisimman hyvin. Jaksoon sisältyy paljon opiskelijoita osallistavia tapahtumia, muun muassa potkijaiset, penkkarit, vanhojen tanssit sekä ylioppilaskirjoitukset.

Tutorit käyvät HOPS-keskustelut.

Minitutortimeissa arvioidaan opiskelijoiden etenemistä opinoissa ja tuen tarpeita seurataan. Pedagogisten ratkaisuiden löytäminen.

Varaudutaan ennakoiden opiskelijan kannalta tulevaan: seuraavan lukuvuoden suunnittelu ja mahdolliset jatko-opinnot.

Erityisopettaja ohjaa niitä ylioppilaskirjoituksiin valmistautuvia opiskelijoita, jotka tarvitsevat erityisjärjestelyjä.

Tutorit laativat huoltajille kevätkirjeen Wilman kautta, jotta kodin ja koulun välinen yhteistyö pysyy yllä. Huoltajia kannustetaan seuraamaan Wilmaa ja ottamaan tarvittaessa yhteyttä tutoriin tai opettajiin. Vanhempia kutsutaan mukaan koulun järjestämiin tilaisuuksiin, kuten musikaaliin.

Jakso 5

Erityisopettaja arvioi EO-opiskelijoiden tilanteen lukuvuoden päätteeksi ja sopii seuraavan lukuvuoden toimista. Lukuvuoden aikainen yhteistyö konsultoivan erityisopettajan kanssa arvioidaan, mikäli tätä toimintaa on ollut.

Esivalintatarjotin sulkeutuu.

Opiskelijahuoltoryhmä (OHR) arvioi lukuvuoden toiminnan ja laatii alustavan suunnitelman seuraavan lukuvuoden ajalle. OHR-ryhmä arvioi koko opiskeluhuollon prosessia ja tekee tarvittavat muutokset.

Rehtori ja apulaisrehtori valmistelevat lukuvuosikertomuksen.

Rehtori lähettää ylioppilaskirjoitusilmoittautumiset Ylioppilastutkintolautakuntaan.

Rehtori tilaa tulevan lukuvuoden oppikirjat ja työvälineet.

Kuraattori sopii tarvittavien opiskelijoiden kanssa kesäloman toimista ja tulevan lukuvuoden alusta.

Tutor keskustelee ryhmänsä kanssa kesäsuunnitelmista ja tulevasta lukuvuodesta.

Koko koulun koulukokouksessa viimeisellä työviikolla arvioidaan mennyttä lukuvuotta ja suunnitellaan sen pohjalta alustavasti tulevaa lukuvuotta.

KOULUTYÖHÖN LIITTYVÄ OHJEISTUS

Koulutyön järjestyssäännöt

Musiikkilukio on laatinut oppilaitokseensa sopivat asianmukaiset järjestyssäännöt ja toimet. Kaustisen musiikkilukion järjestyssääntöjen tavoitteena on varmistaa jokaiselle turvallinen ja viihtyisä oppimisympäristö. Yhteiseen hyvinvointiin vaikutetaan myönteisellä toiminnalla ja hyvällä, toiset huomioivalla käyttäytymisellä. Järjestyssäännöt ohjaavat päivittäistä toimintaa työyhteisössä, koulun tiloissa ja koulun ulkopuolella annettavassa opetuksessa.

1. Opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet

Opiskelijalla on oikeus saada opetusta kaikkina koulun työpäivinä.
Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta.
Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.
Opiskelijan tulee osallistua opetukseen, mikäli hänelle ei ole myönnetty siitä vapautusta.
Opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti.

2. Päivittäinen työskentely

Musiikkilukion päivittäiset opetuspaikat ovat musiikkilukiorakennus, keskuskoulu 7–9 ja keskuskoulu 1–6 (ruokala). Lisäksi musiikkilukio käyttää kunnan yleisiä liikuntatiloja ja -alueita. Opetusta ja tilaisuuksia on myös Kansantaiteenkeskuksessa (KTK) ja vanhalla elokuvateatteri Kinolla (KINO). Opetusta voidaan järjestää myös muulla työsuunnitelmassa erikseen mainitulla ja hyväksytyllä tavalla. Opiskeluun liittyvistä tutkimusretkistä, opintomatkoista ja vierailuista tehdään kirjaukset lukuvuosisuunnitelmaan. Musiikkilukion piha-alueilla ja paikoitusalueilla noudatetaan yleisiä järjestys- ja liikennesääntöjä.

Oppituntien aikataulu ja muu koulun aikatauluihin sidottu toiminta ilmenee lukuvuoden työjärjestyksestä sekä Wilman toimintakalenterista. Toimintakalenterista ilmenee lukuvuoden jaksotus, merkittävimmät tapahtumat, aamunavaukset, uusintakoepäivät, arviointiaamut, jaksoarvioinnin valmistuminen, esivalintatarjottimen avautuminen ja sulkeutuminen sekä ylioppilaskirjoitus- ja valmistumisasiat. Musiikkilukio noudattaa lukuvuosisuunnitelmassa hyväksytyä lukuvuosisuunnitelmaa työ- ja loma-aikoihin.

3. Poissaolot ja myöhästymiset

Kaustisen musiikkilukiassa poissaoloja seurataan ja niihin puututaan jämakästi. Lukiossa on käytössä Wilma-tietojärjestelmä, jonka avulla poissaolot ovat sujuvaa merkitä ja niitä on helppo seurata.

Jos opiskelija sairastuu koulupäivän aikana tai hänellä on jokin muu pakottava syy, hän voi poistua koulusta rehtorin, ryhmänohjaajan, opettajan tai kouluterveydenhuollon luvalla. Opiskelijan tulee varmistaa ennen poistumista lupa ryhmänohjaajalta. Ryhmänohjaaja myöntää luvan poissaoloon enintään 7 päiväksi. Opiskelija kysyy luvan hyvissä ajoin ja varmistaa asian Wilman kautta. Alaikäisen poissaolo edellyttää huoltajan lupaa, esimerkiksi Wilman kautta. Rehtori myöntää luvan opiskelijan poissaoloon, mikäli poissaolo on 7 vuorokautta pidempi.

Opiskelija on velvollinen huolehtimaan Wilman kautta poissaolokuittaukset asianmukaisesti ja ajallaan. Opiskelija toimittaa ryhmänohjaajalle terveydenhoitajan tai lääkärin todistukset välittömästi kouluun palattuaan.

Mikäli työjärjestyksen mukaista opetusta ei jostain syystä voida järjestää, opiskelijat pysyttelevät siinä opetustilassa, jossa heillä opetusta on, ja yksi opiskelijoista käy tiedustelemassa asiaa rehtorilta tai toiselta opettajalta. Yleensä työjärjestysmuutoksista tiedotetaan ja sovitaan ennakolta.

Lukion oppimäärä tulee suorittaa enintään neljässä vuodessa, jollei opiskelijalle erityisestä syystä myönnetä suoritusaikaan pidennystä. Opiskelija, joka ei ole suorittanut lukion oppimäärää ko. ajassa, katsotaan eronneeksi. Eronneeksi katsotaan myös sellainen opiskelija, joka pätevää syytä ilmoittamatta on poissa opetuksesta, jos on ilmeistä, ettei hänen tarkoituksenaan ole jatkaa opintoja (LL 714/2018, 24§).

4. Päihteet ja vaaralliset aineet

Alkoholipitoisten juomien, muiden päihteiden sekä huumeiden tuonti koulualueelle ja koulun tilaisuuksiin on kielletty. Samoin on kielletty vaarallisten esineiden kuten veitsien, ampuma-aseiden, voimakkaiden laserosoittimien tai vastaavien esineiden tuonti. Kouluyhteisön jäsen ei saa esiintyä alkoholin tai huumeiden vaikutuksen alaisena koulun alueella eikä koulun tilaisuuksissa.

Tupakointi on kielletty perusopetusta, ammatillista koulutusta ja lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisätiloissa sekä niiden käytössä olevilla ulkoalueilla (Tupakkalain 12 §:n 1 momentti 2 kohta). Tupakointi ja nuuskan käyttö on kielletty myös koulun ulkopuolella järjestettävien oppituntien aikana.

5. Turvallisuus

Poistumistiet opetustiloista on merkitty ja poistumisharjoitukset pidetään säännöllisesti lukuvuoden alussa. Koulun turvasuunnitelmassa ohjeistetaan toiminta hätätilanteessa.

Tapaturman tai muun poikkeustilanteen sattuessa siitä ilmoitetaan viipymättä rehtorille, turvallisuusvastaaville, opettajalle ja soitetään hätänumeroon 112 ja annetaan mahdollisuuksien ja ohjeiden mukaan tarvittava ensiapu. Samoin toimitaan myös, mikäli koulurakennuksesta tai koulun alueelta tavataan selkeästi poikkeavalla tavalla käyttäytyvä henkilö, joka tarvitsee ulkopuolista apua ja joka käytöksellään vaarantaa itsensä tai muiden turvallisuuden.

Kulkuvälineet asetetaan niille varatuille paikoille. Pääsisäänkäynneissä on tiedot valvontakamerasta ja vartioinnista.

Mikäli koulun laitteissa tai tiloissa on turvallisuuspuutteita, tulee niistä välittömästi ilmoittaa koulun henkilökunnalle.

6. Työrauhan ylläpitäminen

Opiskelijalla on oikeus musiikkilukion tilojen, laitteiden ja soittimien käyttöön sopimusten mukaan. Opiskelijan on huolehdittava omien laitteiden ja soittimien turvallisesta säilyttämisestä. Opiskelijan on pyydettävä asianomaisen henkilön lupa laitteiden lainaamiseen. Opiskelija on velvollinen korvaamaan tahallisesti tai varomattomuuttaan koulun tai toisen kouluyhteisön jäsenen omaisuudelle aiheuttamansa vahingon.

Kouluyhteisön jäsenten on huolehdittava siitä, että koulu ja sen ympäristö säilyvät siisteinä. Sekä sisällä että ulkona roskat on lajiteltava ohjeiden ja määräysten mukaan roskakoreihin ja -laatikkoihin. Suositellaan, että kouluyhteisön jäsenet käyttävät sisäjalkineita koulun tiloissa.

Opiskelija voi käyttää omia mobiililaitteitaan koulun langattomassa verkossa. Omien mobiililaitteiden käyttö ei saa häiritä opetus-/ohjaustilannetta. Mobiililaitteiden käyttö ja hallussapito koetilanteissa on ehdottomasti kielletty, ellei asiasta ole annettu muuta ohjetta ko. kokeen osalta. Kouluyhteisön jäsenet eivät saa julkaista toisesta henkilöstä otettua valokuvaa, videota tai äänitettä ilman tämän lupaa internetissä, sosiaalisessa mediassa tai muussa julkisessa paikassa.

Kouluyhteisön jäsenien tulee ottaa huomioon toiset kouluyhteisön jäsenet käyttäytymällä hyvien tapojen mukaisesti. Kouluyhteisön jäsenten tulee asiallisella ja rauhallisella käyttäytymisellään pyrkiä edistämään koulun työrauhaa.

Opiskelijalla on oikeus ja velvollisuus käyttää monipuolisia lähteitä opiskelussaan. Opiskelija ei saa kopioida tekstiä suoraan lähteestä ja hänen on liitettävä asianmukainen lähdeluettelo töihinsä (ns. plagiointisääntö).

Opiskelijaa voidaan rangaista, jos hän rikkoo järjestyssääntöjä tai muuten käyttäytyy epäasiallisesti, sopimattomasti tai vilpillisesti. Koulun oikeus käyttää rankaisuvalltaa rajoittuu tapauksiin, jolloin rikkomus on tehty koulussa tai koulunkäyntiin välittömästi liittyvissä olosuhteissa kuten koulun käyttämällä alueella tai koulun järjestämissä tilaisuuksissa.

Vastuullisen opiskelun ohjeistus Kaustisen musiikkilukiassa

Musiikkilukio on opiskelijan työpaikka. Työhön osallistutaan työjärjestyksen mukaisesti. Poikkeamissa kuten poissaoloissa ja myöhästymisissä jokaisen opiskelijan on toimittava oma-aloitteisesti seuraavien ohjeiden ja hyvien tapojen mukaisesti. Säädökset ja määräykset ovat lukiolaissa, lukioasetuksessa, koulun järjestyssäännöissä ja opetussuunnitelmassa.

Kaustisen musiikkilukiassa käytetään poissaolojen seurantaan Wilma-järjestelmää. Se mahdollistaa poissaolojen ja opintomenestyksen reaaliaikaisen seurannan tutoreille, aineenopettajille, rehtorille, apulaisrehtorille, kuraattorille, opiskelijalle itselleen sekä huoltajille. Wilma-tunnukset jaetaan opintojen alkaessa opiskelijoille ja kaikille alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden huoltajille. Wilma toimii myös nopeana yhteydenpitokanavana henkilökunnan, opiskelijoiden ja huoltajien välillä.

Kaustisen musiikkilukiassa toteutetulle poissaolojen seurannalle luovat omat erityistarpeensa muun muassa se, että suuri osa opiskelijoista on alaikäisiä, muualla kuin kotonaan asuvia. Oman lisänsä tuo myös musiikkilukion luonne erikoislukiona, jonka mukaisesti opiskelijat jakavat aikaansa perinteisen lukio-opiskelun lisäksi soittotuntien ja erilaisten esiintymisten ja konserttien kanssa.

Kun poissaolo (esim. perhejuhla, muu välttämätön oma meno) on tiedossa ennakkoon:

Opiskelija kysyy luvan poissaoloa varten tutorilta hyvissä ajoin (esim. 3 pv aikaisemmin). Tutor voi myöntää luvan 1–7 päivän poissaololle. Jos poissaolo on tätä pidempi, lupa on kysyttävä koulun rehtorilta. Alaikäisillä opiskelijoilla poissaololuvan myöntäminen edellyttää huoltajan hyväksyntää. Huoltaja voi pyytää lupaa opiskelijan poissaololle esimerkiksi Wilman kautta.

Jos tutor tai rehtori myöntää luvan poissaololle, hän merkitsee kyseiset päivät Wilmaan opiskelijan kohdalle merkinnällä ”muu hyväksytty”. Tämä merkintä näkyy myös tuntiopettajille, joille tieto

opiskelijan poissaolosta näin automaattisesti välittyy. Opiskelijan ei siis tarvitse kysyä lupaa poissaololle enää erikseen tuntiopettajalta, mutta opiskelijan vastuulla on sopia opettajien kanssa etukäteen, kuinka hän poissaolon aikaiset tehtävät korvaa ja opetuksessa mukana pysymisen varmistaa.

Kun poissaolo (esim. sairastuminen) ei ole tiedossa ennakkoon:

Kun poissaolon syy on sairastuminen tai jokin muu äkillinen tai ennakoimaton peruste, opiskelija ilmoittaa asiasta aina mahdollisimman pian (ennen koulupäivän alkua) tutorille. Tämä ilmoitus on tarpeen, koska koulussa on aina oltava tieto siitä missä opiskelija on.

Sairastumisesta johtuvissa poissaoloissa opiskelijan on aina käännyttävä terveydenhoitajan puoleen, ennen työpäivän alkua. Kouluterveydenhoitaja on tavattavissa joka aamu työpäivinä klo 8–9 työtilassaan yläkoululla. Hänet tavoittaa myös puhelimitse. Mikäli terveydenhoitaja ei ole tavattavissa, opiskelijat voivat kääntyä neuvolan puoleen tai opiskelija voi jättää kouluterveydenhoitajalle tekstiviestin (nimi ja koulu selkeästi). Terveydenhoitajan ajantasaiset vastaanottoajat löytyvät Wilmasta. Mikäli opiskelija sairastuu kesken työpäivän ja joutuu poistumaan koulusta, hänen on neuvoteltava asiasta tutorin kanssa tai vähintään aineenopettajan kanssa, jonka tunnilta hän joutuu olemaan poissa.

Ensisijainen peruste terveydenhoitajalla käynnille on opiskelijan hyvinvointi. Terveydenhoitaja voi myös määrätä opiskelijalle sairauslomaa. Osoitukseksi tästä terveydenhoitaja antaa opiskelijalle allekirjoittamansa lapun, jossa ilmoitetaan sairausloman kesto ja peruste. Tämä lappu toimii myöhemmin todisteena poissaolon pätevistä syistä. Opiskelija toimittaa lapun kouluun palatessaan tutorille, joka kuittaa poissaolon Wilmaan ”terveysloma” johtuvaksi. Jos alaikäinen opiskelija sairastaa kotona, huoltaja lähettää tutorille viestin Wilman kautta.

Mikäli opiskelija ei ole selvittänyt ryhmänohjaajalle poissaoloaan välittömästi kouluun palattuaan, poissaolo merkitään luvattomaksi. Mikäli opiskelija joutuu olemaan sairastamisen vuoksi paljon poissa, terveydenhoitaja ohjaa hänet koululääkärille tutkimuksia varten. Uuden laajennetun oppivelvollisuuslain mukaan opiskelija saa olla poissa maksimissaan kuukauden ajan opetuksesta, jonka jälkeen aloitetaan hänen kohdallaan koulunkäyntiä ja opiskelupaikkaa koskeva arviointi.

Tärkeän poikkeuksen edellä kuvattuun käytäntöön muodostavat yksilötunnit eli soitto- ja laulutunnit. Koska kaikilla yksilöopettajille ei ole mahdollisuutta jatkuvaan Wilman seuraamiseen (esim. ostopalveluina toteutettava opetus), opiskelijan täytyy ilmoittaa poissaolostaan aina yksilöopettajille erikseen. Näin toimittaessa opettajalla on tieto tulevan yksilötunnin peruuntumisesta, jolloin hän voi hyödyntää vapaaksi jäävän ajan esimerkiksi toisen oppilaan kanssa. Mikäli poissaolo on tiedossa ennakkoon, opiskelija voi myös esimerkiksi koettaa vaihtaa tuntiaan toisen opiskelijan kanssa, jolloin hän pääsee hyödyntämään yksilötuntinsa poissaolostaan huolimatta. Myös näistä muutoksista on hyvä ilmoittaa yksilöopettajalle hyvissä ajoin. Mahdolliset poissaolot yksilötunneilta opettajat merkitsevät Wilmaan tavallisten tuntiopettajien tavoin ja ilmoittavat lisäksi poissaolon ajankohdan. Kaikki yksilötunnit on merkattu Wilmasta löytyvään työjärjestykseen keskiviikkoiltapäivän kohdalle.

Jos poissaolo on luvaton

Jos poissaoloja ei asianmukaisesti ja ohjeiden mukaisesti selvitetä, ne katsotaan luvattomiksi. Luvattomat poissaolot eivät kuulu lukioon. Mikäli opiskelija ei selvitä poissaoloaan asianmukaisesti, tutor merkitsee poissaolon Wilmaan yhden vuorokauden kuluttua ”luvattomaksi”. Myös toistuvat myöhästymiset katsotaan luvattomiksi poissaoloiksi.

Luvattomat poissaolot johtavat toimenpiteisiin, joissa osapuolina ovat opiskelijan lisäksi tapauksesta riippuen tutor (puhuttelu, yhteydenotto huoltajiin), rehtori (puhuttelu ja varoitukset, koulusta erottaminen), kurssin opettaja (vaikutus oppimistuloksiin, kurssin keskeytyminen) ja kuraattori.

Yksilöopetuksessa toistuvat luvattomat poissaolot voivat johtaa opinto-oikeuden menettämiseen. Esimerkiksi toistuvat luvattomat poissaolot kitaratunnilta: kahden selvittämättömän poissaolon jälkeen opiskelijalla ei enää ole oikeutta kitaran yksilöopetukseen. Opiskelija itse vastaa siitä, että hän noudattaa annettuja ohjeita. Tutorin velvollisuus on valvoa yhteisesti sovittujen ohjeiden noudattamista ja opiskelun vastuullisuuden toteutumista.

Wilman merkinnät:

”muu hyväksytyt” (esim. myönnetty loma) - sininen

”luvatton” (esimerkiksi selvittämätön poissaolo) - vaaleanpunainen

”selvittämätön” (jäänyt selvittämättömäksi) - kirkkaan punainen

”terveysyy” (esim. sairausloma) - keltainen

”myöhästyminen” - oranssi

”koulun toiminta” (esim. yksilötunti toisen oppitunnin päällä) - vihreä

”tehtävät tekemättä” -ruskea

Kaustisen musiikkilukion päihdetoimintaohjelma

Kaustisen musiikkilukion päihdetoimintaohjelman tavoitteena on edistää ja ylläpitää päihteetöntä nuoruutta opiskelijoiden keskuudessa ja koko oppimisympäristössä. Kaustisen musiikkilukio on päihteetön opiskelu- ja työyhteisö, mikä tarkoittaa, että kouluaikana, koulun järjestämissä tilaisuuksissa ja koulun tiloissa päihteiden käyttö ei ole sallittua. Päihteillä tarkoitetaan tupakkatuotteita, alkoholiuomia, huumeita ja päihtymystarkoituksessa käytettäviä lääkeaineita.

Nuorten päihteiden käytön ehkäisy ja käyttöön puuttuminen ovat kodin ja koulun yhteinen asia. Koulussa tapahtuvan ennaltaehkäisyn tavoitteet ja lähtökohdat ovat:

- varhaisen puuttumisen periaate
- hoitoon ohjaus ja sitouttaminen hoitoprosessiin
- jatkoseuranta ja tukitoimenpiteet
- yhteistyön tekeminen kodin, lukion henkilökunnan ja sidosryhmien sekä viranomaisten kanssa sisäisten ja ulkoisten tukiverkoston perustamiseksi.

Päihdetoimintaohjelman perustana on henkilökunnan sitoutuminen noudattamaan toimintamallin periaatteita ja omaksumaan ne osaksi omia työkäytäntöjään. Ennaltaehkäisevänä toimintana on nähtävä Kaustisen musiikkilukion arjen rakentuminen luottamukseen ja hyviin väleihin opiskelijoiden ja henkilökunnan välillä, jolloin opiskelijoiden itsetuntoa tuetaan ja heidän itsekontrolliaan vahvistetaan. Kaustisen musiikkilukiossa järjestetään lukuvuosittain terveyskasvatusta, jonka aihepiireihin kuuluu myös päihteiden käytön ehkäisyyn liittyviä

aihekokonaisuuksia. Terveydenhoitaja tekee terveystarkastusten yhteydessä kartoitusta opiskelijoiden päihteiden käytöstä.

Jokaisen henkilökunnan jäsenen on tunnistettava päihteiden käytön tunnusmerkit ja puuttava tilanteeseen. Kaustisen musiikkilukion opiskeluhuollon henkilöstö (esimerkiksi kuraattori, terveydenhoitaja, koululääkäri) on hoitoonohjauksessa keskeinen toteuttaja ja toimii opettajien ja opiskelijoiden tukena. Akuuteissa päihdetilanteissa terveydenhoitaja yhdessä muiden opiskeluhoitohenkilöiden kanssa arvioi opiskelijan terveydentilan ja tarvittavat hoitotoimenpiteet. Mikäli terveydenhoitaja ei ole paikalla akuutissa hoitoa vaativassa tilanteessa, on henkilökunnan huolehdittava opiskelijan kotiin/hoitoon saattamisesta.

Tieto tai epäily opiskelijan päihteiden käytöstä

- opettaja tai muu henkilökunnan jäsen kertoo epäilyistään kuraattorille, kouluterveydenhoitajalle, rehtorille tai apulaisrehtorille
- monialaisessa asiantuntijaryhmässä sovitaan toimintamalli ja jatkoseuranta
- järjestetään opiskelijan ja huoltajan kanssa yhteinen neuvottelu, jossa tilanne kartoitetaan ja sovitaan jatkotoimenpiteistä monialaisessa asiantuntijaryhmässä, arvioidaan tukitoimet, sovitaan yhteistyöstä ja seurannasta hoitopaikan kanssa

Akuutti päihtymystilanne koulussa

Opiskelija saatetaan terveydenhoitajalle ja asiasta ilmoitetaan rehtorille tai apulaisrehtorille. Opiskelijan huoltajiin otetaan yhteyttä ja pyydetään heitä noutamaan opiskelija kotiin tai tilanteesta riippuen heidän kanssaan päätetään opiskelijan toimittamisesta ensiapuklinikalle.

Yhteydenottotilanteessa sovitaan neuvottelutilaisuus, jossa mukana ovat opiskelija, huoltaja(t) sekä monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenet. Neuvottelussa arvioidaan tilanne ja sovitaan jatkotoimenpiteistä. Jollei opiskelija ole halukas yhteistyöhön, rehtori päättää jatkotoimenpiteistä.

Koulu- ja tapaturmavakuutukset eivät korvaa päihtyneenä sattuneita tapaturmia.

Alkoholilaki (1143/1994) kieltää alaikäisen (alle 18-vuotiaan) alkoholin käytön ja hallussapidon. Lisäksi laki kieltää alkoholin välittämisen alaikäiselle. Huumausainerikoksista säädetään rikoslaisissa (1304/1994). Päihdehuoltolaki (41/1986) velvoittaa viranomaiset ja yhteisöt yhteistyöhön. Rungas riippuvuutta aiheuttava päihteiden käyttö voidaan katsoa mielenterveyshäiriöksi, johon sovelletaan mielenterveyslakia (1116/1990) ja sen mukaisia pakkotoimia. Lapsen etuun tähtää lastensuojelulain (417/2007) säännös, joka velvoittaa sosiaaliviranomaisia välittömiin toimenpiteisiin, jos lapsen kasvuolot vaarantuvat tai ne eivät turvaa lapsen tai nuoren kehitystä ja terveyttä. Tämä koskee myös tapauksia, joissa lapsi tai nuori omalla käyttäytymisellään vaarantaa terveytensä tai kehityksensä. Viranomaisilla on velvollisuus ja kaikilla kansalaisilla oikeus ilmoittaa näistä sosiaalityöntekijälle.

Salassapitosäädöksistä säädetään eri laeissa (henkilötietolaki 523/1999, laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994, kansanterveyslaki 66/1972, laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992, laki sosiaalihuollon asiakkaan oikeuksista 812/2000, sosiaalihuoltolaki 10/1982, laki kunnan opetustoimenhallinnosta). Salassapitosäädöksiä tulkittaessa tulee pohtia, mitä suojellaan ja asetetaanko salassapito nuoren avunsaannin ja jatkohoidon edelle. Käskynormi (esim. lastensuojelulain 683/1983 mukainen ilmoitus) menee aina kieltonormin (vaitiolovelvollisuus) edelle.

Ennaltaehkäisevä päihdetyö

- viihtyisä ympäristö
- mahdollisuus tulla kuulluksi
- hyvä opiskeluyhteisö
- kiusaamiseen puuttuminen
- toimiva opiskeluhoito ja erityisopetus
- vapaa-aikatoiminta
- luottamukselliset suhteet lähiyhteisössä
- mahdollisuus vaikuttaa omaan asemaan ja tulevaisuuteen
- hyvä itsetunto ja itsetuntemus
- tietoisuus päihteiden riskeistä
- lähiyhteisön vastuullinen suhtautuminen päihteiden käyttöön
- päihteiden vaikea saatavuus ja kontrolli.

Kouluterveyskysely (THL), TEAvisarin terveyden edistämisen vertailutietojärjestelmä (THL ja OPH), ja opiskeluterveydenhuollon terveystarkastukset tuottavat tärkeää tietoa nuorten terveydestä, jota voidaan käyttää ennaltaehkäisevän työn suuntaamisen apuna. Päihteidenkäytön ehkäisyn keskeisenä tarkoituksena on antaa tietoa eri päihdeaineista ja niiden käytön aiheuttamista riskeistä. Terveydellisten riskien jaettavaan tietoon tulisi kuulua pohdintaa myös päihteiden aiheuttamista vaikeuksista kaverisuhteissa, opiskelussa ja perhe-elämässä. Ennaltaehkäisevän päihdetyön keinoja ovat myös päihteiden ongelmakäyttämiseen puuttuminen ja asioiden esille nostaminen riittävän varhaisessa vaiheessa.

Päihteiden käytön riskitekijät

- sosiaalinen epäluottamus ja heikko itsetunto
- elämäntilanteen hallitsemattomat muutokset
- päihdemyönteinen paine
- yksinäisyys, syrjäytyminen ikäryhmästä
- epäsuotuisa kierre, keskeytynyt opiskelu
- päihteiden helppo saatavuus ja kontrollin vähäisyys
- humalahakuinen päihteiden käyttö
- riskikäyttäytyminen ja tapaturma-alttius päihtyneenä

Toimintaohjeita

Jokaisen henkilökuntaan kuuluvan, joka havaitsee tai epäilee opiskelijan olevan päihteiden vaikutuksen alaisena, on puututtava tilanteeseen välittömästi. Päihteiden käyttäminen tai päihtyneenä oppilaitoksessa esiintyminen on järjestyssääntöjen vastaista. Opettaja poistaa päihteiden vaikutuksen alaisena olevan opiskelijan heti opetuksesta. Paikalle pyydetään joku toinen henkilökuntaan kuuluva (toinen opettaja, kuraattori, rehtori, apulaisrehtori) työpariksi tilanteen ja jatkotoimien arvioimiseksi.

Opetuksesta poistamiseen voi riittää arvio siitä, ettei työkyky ole kunnossa esimerkiksi väsymyksen tai päihtymyksen takia. Päihtymystilasta riippuen arvioidaan, pystyykö opiskelija itse poistumaan paikalta itseään vaarantamatta vai pyydetäänkö paikalle poliisi tai ambulanssi vai järjestetäänkö jokin muu kuljetus. Alaikäisen ollessa kyseessä otetaan aina heti yhteyttä huoltajaan ja kerrotaan tapahtuma tai huolenaihe ja pyydetään hakemaan opiskelija kotiin. Opiskelijan tulee odottaa henkilöstön välittömässä valvonnassa. On pyrittävä siihen, ettei alaikäistä päästetä lähtemään koululta ennen

huoltajan tavoittamista. Alaikäisestä päihtyneestä opiskelijasta tehdään aina lastensuojeluilmoitus opiskelijan kotikuntaan.

Tapahtumasta ilmoitetaan välittömästi rehtorille, apulaisrehtorille, kuraattorille ja terveydenhoitajalle. Tilanne kirjataan merkitsemällä muistiin tapahtuman ajankohta, tehdyt havainnot sekä lyhyt selostus tapahtumasta. Muistiinpanot toimitetaan rehtorille opiskelijan kuulemista ja mahdollisia kurinpitotoimia varten. Asia käsitellään kiireellisenä opiskeluhuollon monialaisessa asiantuntijaryhmässä (ATR). Kokouksessa sovitaan hoitoonohjauksesta.

Kaustisen musiikkilukion suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Lukiolain (714/2018, 40§) nojalla opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Rikoslaisissa myös pahoinpitely, toisen solvaaminen tai herjaaminen on säädetty rangaistavaksi teoksi.

Kiusaaminen on henkistä tai fyysistä väkivaltaa. Kiusaaminen voi olla esimerkiksi selän takana pahan puhumista, ilkeiden juorujen tai valheiden levittämistä, tönimistä, lyömistä, ulkopuolelle jättämistä, netissä tapahtuvaa loukkaamista tai värien tietojen levittämistä, ilkeiden tai uhkaavien viestien lähettämistä, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tai mitä tahansa toimintaa, joka vahingoittaa tai loukkaa toista.

Seksuaalinen häirintä ja rasismi ovat kiusaamista. Kiusaaminen esiintyy usein verhotusti, siksi aikuisten saattaa olla vaikea sitä havaita. Kiusaaminen on kiusatulle subjektiivinen kokemus. Kaustisen musiikkilukiassa kiusaamiseen puututaan aina ja välittömästi, kun joku on kokenut tilanteen kiusaamisena. Kiusaamiseen voi syyllistyä, vaikka ei olekaan itse tarkoittanut pahaa.

Kiusaamisen ennaltaehkäisy

Ryhmänohjaaja eli tutor käsittelee kiusaamista opiskelijoidensa kanssa vähintään kerran lukuvuodessa ryhmänohjaajan tuokiossa. Kiusaamisen ennaltaehkäisemiseksi opiskelijoille annetaan tietoa kiusaamisesta, sen muodoista ja seurauksista. Opiskelijoille kerrotaan kiusaamiseen liittyvistä ryhmämekanismeista ja -rooleista eli siitä, miten helposti opiskelijat tulevat osaksi kiusaamista ja edesauttavat sen jatkumista, vaikka eivät hyväksy kiusaamista.

Ryhmänohjaaja, tutor tekee ryhmänohjaustuokiossa kyselyn kerran lukuvuodessa, esimerkiksi lukion alussa ryhmänohjaajan haastattelutuokiossa, HOPS-keskusteluissa. Kouluterveydenhoitaja kysyy kiusaamisesta omassa haastattelussaan. Saadessaan tietää kiusaamisesta opiskelija tai huoltaja ottaa yhteyttä ryhmänohjaajaan, rehtoriin, apulaisrehtoriin tai johonkin muuhun opiskeluhuollon edustajaan. Opettaja kertoo kiusaamisepäilystään ryhmänohjaajalle, joka ryhtyy selvittämään ja hoitamaan asiaa.

Opiskelijatutoreiden koulutuksessa käsitellään kiusaamista. Opiskelijatutorit ovat keskeisessä roolissa kiusaamisen ennaltaehkäisyssä ja havaitsemisessa.

Kiusaamistapausten käsittely

Jokainen väitetty kiusaamistapaus on tutkittava huolellisesti ja aloitettava selvitys mahdollisimman nopeasti. Selvityksessä on kuultava kaikkia osapuolia. Opiskelijoilla tulee olla tieto, miten asia on tullut selvitettäväksi. Prosessilla tavoitellaan positiivista muutosta ja väärinymmärrysten oikaisemista sekä haetaan ymmärrystä toisen kunnioittamisesta ja vuorovaikutuksesta.

Käsittelymalli on seuraava:

1. Jos on kyse yksittäisestä tilanteesta, ryhmänohjaaja, tutor selvittää asiaa opiskelijoiden kanssa. Jos kiusaaminen on laajaa ja toistuvaa, ryhmänohjaaja tuo asian tietoon kuraattorille tai muulle opiskeluhuollon henkilölle.
2. Kuraattori ja tarvittaessa hänen lisäksi myös yksilökohtainen asiantuntijaryhmä osallistuu ryhmänohjaajan tukena asian käsittelyyn.
3. Tapauksesta kerätään tietoa haastatteleamalla ryhmänohjaajaa ja muita asiasta tietäviä opettajia.
4. Tapauksen käsittelijät tapaavat kunkin osapuolen yksilökeskusteluissa. Tavoitteena on, että jokaisen näkökulma tulee esiin. Tässä yhteydessä sovitaan alaikäisen kanssa yhteydenotosta huoltajiin ja aikataulusta.
5. Eri osapuolten yhteinen keskustelu järjestetään vasta, kun tilanne on saatu laukeamaan.
6. Käsittelyn lopputuloksena on yhteinen sopiminen ja anteeksipyyntö/-antaminen, mikäli se on mahdollista.
7. Sovitaan seurantakeskustelut asianosaisten opiskelijoiden kanssa esimerkiksi kahden viikon päähän, sovitaan myös jatkoseurannasta.
8. Jos kiusaaminen ei lopu, otetaan käyttöön koulun rangaistuskeinot (esimerkiksi puhuttelu). Tarvittaessa pyydetään apua muilta viranomaisilta.
9. Huoltajille tarjotaan tarvittaessa mahdollisuutta kuulemiseen. Kaikille osapuolille tarjotaan myös tarvittaessa opiskelijahuollollista yksilötukea. Tarvittaessa työskennellään koko ohjausryhmän kanssa tavoitteena kiusaamisongelman vakavuuden tiedostaminen ja kiusaamiseen liittyvien ryhmäroolien ja -normien muuttuminen. Tällöin asianosaisten opiskelijoiden nimiä ei tuoda esiin, vaan kiusaamista käsitellään yleisellä tasolla.

Kaustisen musiikkilukion suunnitelma tapaturmien ehkäisemisestä, ensiavun järjestämisestä ja hoitoon ohjauksesta

Turvasuunnitelma sisältää ohjeita tapaturmien ehkäisemiseksi ja vahinkojen lievittämiseksi. Ohjeiden mukaan:

- noudatetaan turvallisia työtapoja
- ilmoitetaan havaitut riskitekijät rehtorille tai apulaisrehtorille
- opetellaan tekemään hätäilmoitus
- selvitetään, missä on ensiapuvälineitä
- selvitetään, ketkä ovat ensiaputaitoisia
- henkilökuntaa informoidaan opiskelijoista, jotka saattavat sairautensa vuoksi tarvita hätäensiapua

Henkilökunnalle pyritään järjestämään koulutusta ensiaputaitojen päivittämiseksi (Ensiapu 1 ja 2). Kaikista varotoimenpiteistä ja ohjeista huolimatta vahinkoja voi sattua. Tapaturman sattuessa ohjeistetaan toimimaan seuraavasti:

- anna tarvittava ensiapu
- soita hätänumeroon 112
- ilmoita tapahtuneesta heti jollekin opettajalle ja/tai rehtorille, apulaisrehtorille
- toimi hätäkeskuksen antamien ohjeiden mukaisesti. Lievemmissä tapauksissa vie tai ohjaa opiskelija terveydenhoitajalle. Terveydenhoitajan toimipiste sijaitsee yläkoululla.
- ilmoita tapahtuneesta huoltajalle

Tarvittaessa järjestetään onnettomuuspaikalle vartiointi estämään lisäonnettomuudet.

Kaustisen musiikkilukion suunnitelma äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa

Kaustisen musiikkilukiossa on erillinen kriisitoimintamalli opiskelijaa tai muuta henkilöstöä kohtaavien kriisitilanteiden varalta. Se on hyväksytty osana Kaustisen musiikkilukion turvasuunnitelmaa. Kaustisen musiikkilukiossa on myös erillinen uhka- ja vaaratilanteita koskeva turvallisuussuunnitelma, joka perustuu pelastuslakiin (379/2011) sekä VN:n asetukseen pelastustoimesta (407/2011; 1 ja 2 §).

Oppilaitoksen normaalissa arjessa opiskelijoita valmistetaan erilaisten vastoinkäymisten kohtaamiseen. Äkillisen kriisin sattuessa oppilaitos edustaa pysyvyyttä ja jatkuvuutta. Kun opiskelijaa tai perhettä kohtaa kriisi, oppilaitoksen kunnioitettava suhtautuminen tilanteeseen on lähtökohtana. Kodin kanssa sovitaan, miten tapahtunutta mahdollisesti lukiolla käsitellään ja/tai siitä tiedotetaan. Apuna asian käsittelyssä on oppilaitoksen turvasuunnitelman liitteenä oleva kriisisuunnitelma.

Jos oppilaitoksessa tapahtuu kriisi, sen laadusta riippuen valitaan sopiva toimintatapa oppilaitoksen turvasuunnitelmaa noudattaen. Tiedottamisvastuu on ensisijaisesti sivistysjohtajalla ja kunnanjohtajalla. Vasta sen jälkeen rehtorilla. Tiedottamisen muoto ja laajuus harkitaan tilanteen mukaan. Kaikella toiminnalla pyritään pitämään opiskelijat turvassa, rauhoittamaan akuutti tilanne ja helpottamaan kriisistä toipumista.

Käytettävissä on tarvittaessa myös sairaanhoitopiiri Soiten kriisiryhmä, jonka asiantuntijoita voidaan hyödyntää asian jatkokäsittelyssä. Kriisin vakavuus huomioidaan arkisessa koulutyössä erilaisin helputuksin, vaikkakin oppilaitoksen arkirutiineista pyritään pitämään kiinni. Opettajilla on silloin mahdollisuus arkitilanteissa havaita erityisesti lisäapua tarvitsevat. Kriisitilanteen ollessa akuutti, erilaiset tunnereaktiot kouluarjessa sallitaan ja niihin voidaan vastata.

Koulun järjestyssäännöissä ja opiskelijoiden toimintaohjeissa on annettu ohjeita, joiden avulla pyritään estämään tyypilliset vaaratilanteet.

Sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa

Nuoren lääkehoito on kodin vastuulla, huoltajat ovat velvollisia antamaan riittävät ohjeet koulua varten. Oppilaitoksen henkilöstöä informoidaan opiskelijoiden sairauksista, erityisruokavalioista/allergioista tai lääkityksistä. Terveystieteiden opettaja neuvoo koulun henkilökuntaa erityistapauksien hoidossa. Huoltaja ilmoittaa erityisruokavalioista erillisellä lomakkeella kouluruokailun järjestäjälle.

Toimenpiteet esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämiseksi opiskeluympäristössä

Sisäisen turvallisuustarkastuksen yhteydessä lukuvuosittain arvioidaan myös oppimisympäristön esteettömyys ja huolehditaan, että suoritetaan tarvittavat korjaavat toimenpiteet. Koulurakennuksessa on varmistettu portaaton sisääntulo. Koulurakennuksessa on hissi.

Yhteistyö sosiaalitoimen, erikoissairaanhoidon, poliisin ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa

Kaustisen musiikkilukiolla on monia tärkeitä yhteistyökumppaneita. Sosiaalitoimen kanssa tehdään yhteistyötä esimerkiksi selvittämällä nuoren ja perheen palveluiden tarvetta. Lastensuojelun lisäksi sosiaalihuoltolain alaisia palveluita ovat ohjaus, neuvonta, perhetyö ja toimeentulo.

Opetustoimen palveluksessa olevat henkilöt ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat velvollisia salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää nuoresta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Lastensuojelullisesta huolesta voidaan tehdä joko pyyntö lastensuojelutarpeen kartoittamiseksi tai suoraan lastensuojeluilmoitus. Molemmissa tapauksissa on suositeltavaa ilmoittaa asiasta myös kyseessä olevalle nuorelle ja hänen huoltajalleen.

Kaustisen musiikkilukio tekee opiskelijan asioissa tarvittaessa yhteistyötä Keski-Pohjanmaan keskussairaalan kanssa, esimerkiksi syömishäiriöihin tai mielenterveysongelmiin erikoistuneiden poliklinikoiden ja osastojen kanssa. Opiskelijan asioissa tehdään tarvittaessa yhteistyötä psykologin, päihdetyöntekijän ja poliisin kanssa. Opiskelijan ollessa alaikäinen tarvittava yhteistyö tehdään myös huoltajan kanssa.

OPISKELUHUOLLON TOTEUTTAMINEN JA ARVIOINTI

Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan sivistystoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskeluhuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta. (OHL1287/2013, 26 §)

Kaustisen musiikkilukion opiskeluhoitosuunnitelmaa toteutetaan lukuvuosisuunnitelmassa todetun mallin mukaisesti ja sen toimivuutta arvioidaan keväällä lukuvuosiarvioinnin yhteydessä. Arvioinnin pohjalta päivitetään tarvittavat muutokset. Lukuvuoden ajalle on laadittu Kaustisen musiikkilukion opiskeluhuollon prosessikuvaus osana laadukasta ohjaustoimintaa. Jaksokohtainen prosessikuvaus päivitetään kevätlukukauden lopussa seuraavaa lukuvuotta varten.

Kaustisen musiikkilukiossa seurataan tilastojen, palautteiden ja kyselyjen avulla opiskeluhuollon palveluiden käyttöä ja riittävyttä. Kouluterveyskyselyn tuloksia hyödynnetään osana musiikkilukion arkea. TEAviisari -kyselyn tulosten perusteella kehitetään ja arvioidaan toimintaa suhteessa muihin ja koko maahan.

Yhteisöllisen opiskeluhoitotyön arviointi

- vastaako toiminta opiskelijoiden ja musiikkilukion tarvetta
- mitä seurantatieto kertoo työn vaikuttavuudesta, miten opiskeluhoitoryhmä on saavuttanut työlle asetetut tavoitteet
- onko ryhmä kyennyt kokoontumaan tarpeeksi usein > kokoontumistiheys ja kokouksen kesto
- miten ryhmän jäsenet ovat sitoutuneet toimintaa
- miten ryhmän toiminnasta on tiedotettu
- miten opiskeluhoitoryhmä on päivittänyt musiikkilukion opiskeluhoitosuunnitelman
- miten yhteisön hyvinvointia on edistetty > ryhmädynamiikka, viihtyvyys, työrauha, kannustava vuorovaikutuskulttuuri

Yksilökohtaisen opiskeluhooltotyön arviointi

- miten opiskelijan tuen tarpeet on tunnistettu
- miten opiskelijan oma tai kavereiden huoli on tullut kuulluksi ja miten siihen on reagoitu
- miten musiikkilukiossa on tuettu kohtaamisosaamista ja perehdytetty tuen tarjoamisen prosesseihin
- miten opiskeluhooltopalvelut ovat olleet opiskelijoiden ja huoltajien saavutettavissa
- miten yhteistyö opetushenkilöstön ja opiskeluhooltopalvelujen henkilöstön välillä on toiminut
- miten monialaisten asiantuntijaryhmien työskentely musiikkilukiossa on toteutunut
- miten on toimittu, kun opiskelija ja/tai huoltaja eivät ole osallistuneet sovittuihin tapaamisiin, vastaa yhteydenottoihin tai kieltäytyvät vastaanottamasta tukea

Opiskeluhoollon arviointi on osana laatukriteerien mukaista lukuvuosittain toteutettavaa laadunarviointia, joka toteutetaan lukiossa huoltajille, opettajille, rehtoreille ja 2. vuosikurssin opiskelijoille.

OPISKELUHUOLTOA OHJAAVAT LAIT JA SÄÄDÖKSET

Opiskeluhooltoon liittyvän lainsäädännön tavoitteena on turvata opiskeluhoollon palvelujen saatavuus, edesauttaa yksittäisen opiskelijan oikeuksien toteutumista ja tukea oppilaitoksia opiskeluhoollon järjestämisessä opiskelijoiden edun mukaisesti. Lisäksi tavoitteena on selkeyttää tietojen saantia ja luovutusta sekä henkilötietojen käsittelyä koskevat menettelyt opiskeluhoollon.

Tässä luvussa mainitut lait toimivat Kaustisen musiikkilukion opiskeluhooltosuunnitelman tietolähteinä.

Kansanterveyslaki (66/1972)

Kehitysvammalaki (519/1977)

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)

Lastensuojelulaki (417/2007)

Lukiolaki (714/2018)

Nuorisolaki (72/2006)

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)

Oppivelvollisuuslaki (1214/2020)

Terveystieteiden tutkimuslaki (1326/2013, 17§ Laki kansanterveyslain muuttamisesta (626/2007))

Lisäksi:

Hietanen-Peltola, Laitinen, Järvinen & Fagerlund-Jalokinos (2019). Toisella asteella toimien -opas oppilaitoksen opiskeluhooltoryhmälle. Terveystieteiden ja Hyvinvoinnin laitos.